

הגירת ילדים מאת עו"ד איתן ליפסקר

מהי תביעת הגירה

תביעת הגירה הנה תביעה שמגיש הורה המעוניין להגר מהארץ עם ילדו הקטין, בשעה שההורה השני אינו מסכים לכך. הנושא הולך ומתפתח והתביעות בעניינו מתרבות והולכות, ככל שמתרחבת תופעת ניווד עובדים בין ארצות שונות וככל שאפשרויות הנסיעה והניידות ב"כפר הגלובלי" נעשות זמינות. גם הצלחת האמנה למניעת חטיפת ילדים ("אמנת האג") הטמיעה בציבור את התובנה כי אין טעם בביצוע פעולות חד-צדדיות בענין הגירת ילדים (= חטיפת ילדים) ומוטב להסדיר את הנושא, בהעדר הסכמה, באמצעות בית המשפט.

תביעת הגירה נועדה להכריע את עצם שאלת ההגירה וכן את ההסדרים המיוחדים שיש לקבוע אם אכן תותר ההגירה. יש לציין כי לצורך הענין "הגירה" אינה רק עזיבת הארץ לצמיתות אלא גם עזיבה זמנית שהנה יותר מטיול רגיל לחו"ל, דהיינו נסיעה המצריכה השתקעות, שינוי מקום לימודים וכדו'.

להיכן פונים בנושא הגירת ילדים - לבית הדין הרבני או לבית המשפט לענייני משפחה

תביעה שעניינה הגירה של קטינים מהארץ לחו"ל יש להגיש לבית המשפט לענייני משפחה. קיימות דעות הגורסות כי ניתן גם להעמיד את נושא ההגירה להכרעת בית הדין הרבני, אולם בשלב זה הנושא נתון במחלוקת משפטית ללא הכרעה ברורה.

יש לציין כי בעוד שבית המשפט דן בנושא ההגירה תוך התמקדות בנושא טובת הילד, הרי שלחלק מהרכבי בתי הדין הרבניים עשויה להיות גם נקודת מבט המעדיפה, כנתון הלכתי, את החיים בארץ על פני מגורים בחו"ל. גם שאלת הרלוונטיות של שיקולים אלו טרם הוכרעה באופן ברור.

כיצד מכריעים בתביעה להגירת ילדים

כאמור, תביעת הגירה מוכרעת על פי עקרון טובת הילד. בית המשפט בוחן את נושא הקשר של הילד עם כל אחד מההורים, האפשרויות שיהיו קיימות לשמירת קשר זה לאחר ביצוע ההגירה ושיקולים נוספים. בית המשפט נעזר בד"כ בחו"ד מומחה שהנו בד"כ פסיכולוג המתמחה באבחון מסוגלות הורית. המומחה ממונה ע"י בית המשפט.

בהתאם לתקנות סדר הדין הצדדים אינם רשאים להגיש חו"ד מטעמם ללא אישור בית המשפט אולם הם רשאים לחקור את המומחה שמינה בית המשפט, על חוות דעתו ומסקנותיו. בית המשפט אינו חייב לפסוק לפי המלצת המומחה אולם ברוב המכריע של המקרים, כך יעשה.

כיצד מאפשרים שמירת הקשר בין הילדים להורה הנתר בארץ

בהנחה כי בית המשפט מחליט לאפשר את ההגירה, הוא יורה על הסדרים מיוחדים לשמירת הסדרי הראיה והקשר בין ההורה הנתר בארץ ובין הילדים המהגרים עם ההורה האחר.

ההוראות המקובלות והנפוצות בענין שמירת הקשר, נוגעות להבאת הילדים ארצה (ע"י ההורה המהגר / במימונו) מספר פעמים בשנה, קיום הסדרי ראיה מיוחדים ונרחבים בחו"ל בעת שההורה הנתר בארץ מגיע לבקר את הילד וכן הסדרי שיחות וקשר אלקטרוני.